

OBALNA STRAŽA REPUBLIKE HRVATSKE – pravni okvir, mišljenja znanstvenika, praksa –

Prof. dr. sc. VESNA BARIĆ-PUNDA*

Dr. sc. DAMIR JURAS**

IRENA KARDUM, dipl. iur. ***

UDK 351.797(497.5)

351.749.2:35.072](497.5)

347.79:341.221.2](497.5)

DOI 10.21857/ypn4oc6dz9

Pregledni znanstveni članak

Primljeno: 7.11.2016.

Prihvaćeno za tisak: 18.1.2017.

U ovome radu iscrpno se analiziraju pravni propisi (zakonski i podzakonski) kojima je uređena složena i zahtjevna uloga Obalne straže Republike Hrvatske u zaštiti i očuvanju nacionalnih interesa Hrvatske na moru i u svezi s morem, zatim stručna mišljenja i gledišta znanstvenika te daje prikaz statističkih podataka o realiziranim zadaćama. Autori ističu poseban značaj i široku ulogu Obalne straže danas u svijetu te naglašavaju izrazitu potrebu permanentnog ulaganja u osoblje i opremu Obalne straže.

Ključne riječi: *Hrvatska ratna mornarica; Obalna straža; Republika Hrvatska; morski i podmorski prostori Republike Hrvatske.*

I. UVOD

More je u suvremenom svijetu prostor veoma različitih i potencijalnih opasnosti, kao što su onečišćenja, nedopušteni izlov ribe, krijumčarenje, nezakonite migracije, te uvijek aktivni terorizam, koji ozbiljno ugrožavaju i prijete pomorskoj sigurnosti na nacionalnoj, regionalnoj i globalnoj razini. Pomorska sigurnost kao sastavni dio nacionalne pomorske politike ostvaruje se učinkovitim nadzorom, čuvanjem i zaštitom mora, područja i morskih prostora te predstavlja temeljni preduvjet za višu razinu ukupne nacionalne sigurnosti svake pomorske države¹.

Jadransko more obuhvaća veliki dio državnog područja Republike Hrvatske (duljina državne granice na moru je 978 km). Površina Jadranskog mora pod

* Prof. dr. sc. Vesna Barić Punda, pročelnik Katedre za međunarodno pravo Pravnog fakulteta Sveučilišta u Splitu, Domovinskog rata 8, 21000 Split; e-mail: vesna.baric.punda@pravst.hr

** Dr. sc. Damir Juras, voditelj službe unutarnje kontrole Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske, Ulica grada Vukovara 33, 10000 Zagreb; e-mail: djuras@mup.hr

*** Irena Kardum, dipl. iur., sudska savjetnica na Općinskom sudu u Splitu, Dračevac bb, 21000 Split.

¹ Pavković Ž., Obalna straža: čimbenik sigurnosti plovni putova na moru, *Suvremeni promet*, god. 31, br. 3 - 4, 2011., str. 247.

suverenitetom Republike Hrvatske (unutarnje morske vode i teritorijalno more)² iznosi 31 757 km², a na velikom dijelu Jadranskog mora, izvan državnog teritorija, Republika Hrvatska ostvaruje određena suverena prava i jurisdikciju³ (područje Jadranskog mora nad kojim Republika Hrvatska ostvaruje određena suverena prava i jurisdikciju iznosi 25 207 km²)⁴. Tako veliko područje, koje predstavlja važan gospodarski resurs Republike Hrvatske, potrebno je organizirano i učinkovito nadzirati.

Prvi akt u pravcu formiranja zasebne službe, s ulogom zaštite suverenih prava Republike Hrvatske izvan državnog područja na prostoru Jadranskog mora, bila je Odluka Vlade Republike Hrvatske od 27.08.2004. kojom je osnovana Koordinacija Vlade Republike Hrvatske za usklađivanje obavljanja poslova nadzora i zaštite unutrašnjih morskih voda, teritorijalnog mora i zaštićenog ekološko-ribolovnog pojasa Republike Hrvatske⁵. Na ovaj način se do osnivanja obalne straže⁶ pokušalo izbjeći preklapanje ovlaštenja pojedinih ministarstava i postići racionalno korištenje finansijskih sredstava.

---

² Država je na prostoru teritorija države suverena. Tradicionalno shvaćanje suverenosti (najviše vlasti nad teritorijem, osobama i stvarima na njemu) valja u današnje vrijeme shvatiti tako da je na tom teritoriju jedino država ovlaštena donositi propise kojih su se dužni pridržavati pojedinci i državni organi. – Barić-Punda V., Rudolf D. ml., *Komentar javnopravnih odredbi Pomorskoga zakonika*, Pravni fakultet, Split, 2010., str. 14. Suverenitet Republike Hrvatske prostire se nad njezinim kopnenim područjem, rijekama, jezerima, prokopima, unutarnjim morskim vodama, teritorijalnim morem te zračnim prostorom iznad tih područja (čl. 2. st. 2. Ustava Republike Hrvatske (dalje: Ustav), NN br. 56/90, 135/97, 113/00, 28/01, 76/10, 5/14).

³ Suverenost označuje teritorijalno vrhovništvo države nad osobama i stvarima koje se nalaze na njezinu području. Ona je isključiva: suverenost jedne države u određenome prostoru isključuje suverenost druge države. Ako se suverenost predstavi kao snop suverenih prava, onda se iz toga snopa mogu izdvojiti pojedina takva prava, npr. suvereno pravo radi iskorištavanja prirodnih bogatstava epikontinentalskoga pojasa ili suvereno pravo radi njegova istraživanja. Suvereno pravo je ekskluzivno, ostvaruje ga jedino nositelj. – Rudolf D., *Međunarodno pravo mora*, Zagreb, 1985., str. 218.

Pod jurisdikcijom se u međunarodnom pravu podrazumijeva skupina ovlaštenja nekog subjekta međunarodnog prava. Za razliku od suverenosti, u istom području jurisdikciju mogu imati dvije države, pa i više njih, iako se njihova ovlaštenja mogu razlikovati i u opsegu i pojedinačno. U užem smislu jurisdikcija predstavlja ovlaštenja organa unutar jednog pravnog područja. – Rudolf D., *Enciklopedijski rječnik međunarodnog prava mora*, Split, 1989., str. 389. Republika Hrvatska ostvaruje, u skladu s međunarodnim pravom, suverena prava i jurisdikciju u morskim područjima i u podmorju Jadranskog mora izvan državnog područja do granica sa susjedima (čl. 2. st. 3. Ustava).

⁴ Milošević Pujo B., Petrinović R., *Pomorsko pravo za jahte i brodice*, Split, 2008., str. 50. - 51.

⁵ Odluka Vlade Republike Hrvatske, klasa: 022-03/04-02/33, urbroj: 5030109-04-1 od 27.08.2004.

⁶ O modelima obalne straže u svijetu, vidi pobliže: Cibilić A., Antonić R., Trošić Ž., *Zadaće obalne straže u zaštiti Jadranskog mora*, *Zbornik radova 2. međunarodne konferencije o pomorskoj znanosti*, Split, 2009., https://bib.irb.hr/datoteka/530910.IMSC_2009.pdf, str. 3., Kardum Z., *Zaštita interesa Republike Hrvatske na Jadranu*, *Hrvatski vojnik*, broj 100, Zagreb, 2003., str. 6. - 8., Jukić T., *Nadzor i zaštita prava i interesa Republike Hrvatske na Jadranskom moru*, magistarski rad, Split, 2007., str. 114. - 124. i Nimac K., *Ustrojstvo i organizacija obalnih straža u svijetu s posebnim osvrtom na obalnu stražu Sjedinjenih Američkih Država*, *Zbornik radova Veleučilišta u Šibeniku*, broj 12, Šibenik, 2014., str. 155. - 167.

Zakon o obalnoj straži Republike Hrvatske⁷ donesen je 3. listopada 2007. godine, a stupio je na snagu 1. studenog 2007. godine. Obalna straža Republike Hrvatske (dalje: Obalna straža) osnovana je radi učinkovitog nadzora i zaštite prava i interesa Republike Hrvatske na moru u skladu s međunarodnim pravom i propisima Republike Hrvatske. Ustrojavanje Obalne straže je odgovor Republike Hrvatske na suvremenu potrebu zaštite Jadranskog mora od onečišćenja, izlovljavanja ribljeg fonda i sigurnosne ugroze u vidu ilegalnih prelazaka državne granice, krijumčarenja ljudi, opojnih droga i zaštićenih kulturnih dobara te terorizma⁸.

II. ORGANIZACIJA OBALNE STRAŽE REPUBLIKE HRVATSKE

ZOSRH-om se utvrđuje organizacija i djelokrug rada te ovlasti, poslovi i zadaci Obalne straže. Obalna straža je sastavni dio Hrvatske ratne mornarice. Ustroj Obalne straže donosi Predsjednik Republike Hrvatske na prijedlog Vlade Republike Hrvatske. (čl. 1. st. 1. i čl. 3. st. 1. - 2. ZOSRH-a). Pravilnik o unutarnjem redu Obalne straže, kojim se trebaju urediti organizacija rada i druga pitanja vezana za rad Obalne straže koja nisu uređena ZOSRH-om (čl. 3. st. 3. i čl. 44. st. 1. t. 1. ZOSRH-a) još nije donesen.

Obalna straža ima zapovjedništvo kao stručno tijelo zapovjednika Obalne straže nadležno za planiranje i provedbu zadata Obalne straže te koordinaciju s drugim nadležnim tijelima. Na zahtjev zapovjednika Obalne straže zapovjednik Hrvatske ratne mornarice može s drugim snagama Hrvatske ratne mornarice pružiti potporu izvršenju pojedinih zadata Obalne straže. Ministar obrane i načelnik Glavnog stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske (dalje: Oružane snage) mogu po potrebi angažirati i druge ljudske i materijalne potencijale Oružanih snaga za izvršenje pojedinih zadata Obalne straže⁹. Na zahtjev tijela nadležnih za nadzor i zaštitu prava i interesa Republike Hrvatske na moru zapovjednik Obalne straže odobrit će korištenje osoblja, plovila¹⁰, zrakoplova¹¹ i ostalih sredstava Obalne straže te ukrcati predstavnika nadležnog

---

⁷ Zakon o obalnoj straži Republike Hrvatske (dalje: ZOSRH), Narodne novine (dalje: NN), br. 109/07.

⁸ Komadina P., Obalna straža Republike Hrvatske – odgovor na nove izazove, HAZU – okrugli stol, Zagreb, 2003.

⁹ O angažiranju zrakoplova Hrvatskog ratnog zrakoplovstva u izvršenju pojedinih zadata Obalne straže vidi detaljnije u: Urlić A., Obalna straža Republike Hrvatske, *Hrvatski vojnik*, broj 256, Zagreb, 2009., str. 25.

¹⁰ Brod Obalne straže je hrvatski javni brod, označen službenim znakom Obalne straže (čl. 2. st. 1. t. 1. ZOSRH-a).

¹¹ Zrakoplov Obalne straže je hrvatski zrakoplov koji je označen službenim znakom Obalne straže (čl. 2. st. 1. t. 2. ZOSRH-a).

tijela na plovilo ili zrakoplov Obalne straže. Na zahtjev zapovjednika Obalne straže i na temelju Plana zajedničkih aktivnosti tijela nadležnih za nadzor i zaštitu prava i interesa Republike Hrvatske na moru druga tijela nadležna za nadzor i zaštitu interesa Republike Hrvatske na moru mogu ukrcati svog predstavnika na plovilo ili zrakoplov Obalne straže radi pomoći u obavljanju zadaća iz nadležnosti Obalne straže (čl. 4. st. 1. i čl. 6. - 7. ZOSRH-a).

Zapovjednik Obalne straže časnik je Hrvatske ratne mornarice kojeg imenuje i razrješava Predsjednik Republike Hrvatske na prijedlog Vlade Republike Hrvatske¹². Pripadnici Obalne straže su časnici, dočasnici i mornari/vojnici te državni službenici i namještenici Oružanih snaga raspoređeni na dužnosti u Obalnu stražu kao ovlaštene¹³ ili neovlaštene osobe Obalne straže. Dužnost ovlaštene osobe Obalne straže može obnašati samo osoba koja je na temelju odgovarajuće izobrazbe i obuke stekla status ovlaštene osobe Obalne straže. Način stjecanja statusa ovlaštene osobe Obalne straže propisuje ministar obrane posebnim propisom. U pitanjima koja nisu uređena ZOSRH-om na pripadnike Obalne straže primjenjuju se odredbe Zakona o službi u Oružanim snagama¹⁴. Ovlaštene osobe Obalne straže prilikom obavljanja službenih zadaća nose iskaznicu i odoru Obalne straže, a ovlaštene su nositi i oružje i streljivo (čl. 4. st. 3. - 4. i čl. 5. ZOSRH-a). Način stjecanja statusa propisao je ministar obrane Pravilnikom o načinu stjecanja statusa ovlaštene osobe Obalne straže¹⁵, a opis i izgled iskaznice i odore (kao i zastave i službenog znaka) propisani su Pravilnikom o zastavi obalne straže, službenom znaku, službenoj iskaznici i službenim odorama pripadnika Obalne straže¹⁶.

Obalna straža ima zastavu i službeni znak koji se ističe na svim plovilima, zrakoplovima, vozilima i drugim objektima Obalne straže. Sredstva Obalne straže su pokretne i stacionirane sastavnice na kopnu, ispod ili na površini mora, morskom dnu, morskom podzemlju i u zraku, kao što su: brodovi i brodice, zrakoplovi, helikopteri, bespilotne letjelice, lebdeći baloni, plutajući i usidreni objekti, radarske¹⁷

---

¹² Zapovjednik Obalne straže Republike Hrvatske je kapetan bojnog broda Ivo Raffanelli, <https://www.morh.hr/hr/vijesti-najave-i-priopcenja/vijesti/10785-primopredaja-du%C5%BEnosti-zapovjednika-obalne-stra%C5%BEE-os-rh.html> (25.04.2016.), a njegov zamjenik je kapetan bojnog broda Joško Šantić, <https://www.hrvatski-vojnici.hr/en/godina-2015-menu/item/794-posada-andrije-mohorovicica-uvjezbana-za-odlazak-u-operaciju-triton.html>.

¹³ Ovlaštena osoba Obalne straže je osoba koja je osposobljena i ovlaštena za primjenu ZOSRH-a (čl. 2. st. 1. t. 3. ZOSRH-a).

¹⁴ Zakon o službi u Oružanim snagama, NN br. 73/13, 75/15.

¹⁵ Pravilnik o načinu stjecanja statusa ovlaštene osobe Obalne straže, NN, 133/08.

¹⁶ Pravilnik o zastavi obalne straže, službenom znaku, službenoj iskaznici i službenim odorama pripadnika Obalne straže, NN br. 56/09.

¹⁷ Temeljem dojava s radarskih postaja Hrvatske ratne mornarice 1995. odnosno 1996. policijska plovila Postaje pomorske policije Šibenik odnosno Postaje pomorske policije Dubrovnik započela su u teritorijalnom moru Republike Hrvatske progon talijanske ribarice "Marisella" odnosno talijanskog krijumčarskog glisera bez oznaka. Oba progona su završena uzapćenjem progone-

i radiopostaje te ostala sredstva i oprema. (čl. 2. st. 1. t. 4., čl. 4. st. 2. i čl. 13. st. 3. ZOSRH-a). Vlada Republike Hrvatske je donijela Uredbu o standardima koje moraju zadovoljavati plovila obalne straže i plovila koja sudjeluju u provedbi planova područnih jedinica koordinacije¹⁸.

Za nadzor i zaštitu prava i interesa Republike Hrvatske na moru, osim Obalne straže, postoje i druga tijela, a radi njihovog usmjeravanja i nadziranja ustrojena je Središnja koordinacija za nadzor i zaštitu prava i interesa Republike Hrvatske na moru (dalje: Središnja koordinacija), koju čine imenovani predstavnici: ministarstva nadležnog za obranu, ministarstva nadležnog za pomorstvo, ministarstva nadležnog za unutarnje poslove, ministarstva nadležnog za morsko ribarstvo, ministarstva nadležnog za zaštitu okoliša, ministarstva nadležnog za gospodarstvo, ministarstva nadležnog za financije, ministarstva nadležnog za vanjske poslove, ministarstva nadležnog za kulturu, ministarstva nadležnog za pravosuđe, te ravnatelj Državne uprave za zaštitu i spašavanje, glavni inspektor Državnog inspektorata, glavni ravnatelj policije, načelnik Glavnog stožera Oružanih snaga, zapovjednik Hrvatske ratne mornarice, zapovjednik Obalne straže. Središnja koordinacija prati i raščlanjuje stanje sigurnosti i zaštite morskog prostora pod jurisdikcijom Republike Hrvatske, daje smjernice za izradu planova nadzora i zaštite interesa Republike Hrvatske na moru, podnosi godišnje izvješće Vladi Republike Hrvatske o provedbi utvrđene politike, planova i propisa u svezi s nadzorom i zaštitom prava i interesa Republike Hrvatske na moru¹⁹ te predlaže mjere za unaprjeđenje stanja sigurnosti i zaštite morskog prostora pod jurisdikcijom Republike Hrvatske. Središnja koordinacija ima Stručno tijelo sastavljeno od predstavnika nadležnih ministarstava i drugih tijela nadležnih za nadzor i zaštitu prava i interesa Republike Hrvatske na

---

nih plovila.– Detaljnije vidi u: Juras D., *Progon stranog broda s osvrtnom na zakonodavstvo i praksu u Republici Hrvatskoj*, magistarski rad, Split, 1998., str. 70. - 72.

¹⁸ Uredba o standardima koje moraju zadovoljavati plovila Obalne straže i plovila koja sudjeluju u provedbi planova područnih jedinica koordinacije, NN br. 77/08.

¹⁹ U Godišnjem izvješću o provedbi utvrđene politike, planova i propisa u svezi s nadzorom i zaštitom prava i interesa Republike Hrvatske na moru za 2014. godinu, klasa: 342-01/15-01/2, urbroj: 512-01-15-35 od 23.04.2015., <https://vlada.gov.hr/UserDocsImages//Sjednice/2015/226%20sjednica%20Vlade/226%20-%202012.pdf>, navodi se da je tijekom 2014. godine u zajedničkim aktivnostima tijela nadležnih za nadzor i zaštitu prava i interesa Republike Hrvatske na moru ukupno provedeno 479 zajedničkih akcija i 1452 zajedničke aktivnosti, nadziran 2401 plovni objekt, kontrolirane 1793 osobe, doneseno 1 usmeno rješenje, doneseno 6 rješenja o uklanjanju nepravilnosti, donesena 4 rješenja o zabrani rada, podneseno 8 optužnih prijedloga, donesena 92 prekršajna naloga, doneseno 48 obveznih prekršajnih naloga, naplaćena 41 kazna na mjestu izvršenja prekršaja, podnesene 2 kaznene prijave, podneseno 51 izvješće ili službena bilješka, izrečeno 106 upozorenja. Nije bilo evidentiranih progona i uzapćenja plovila. Obalna straža je sudjelovala u 169 aktivnosti, ali nije poduzimala neke od navedenih mjera. Što se tiče nadzora iz područja zaštite suverenih prava i jurisdikcije Republike Hrvatske u zaštićenom ekološko-ribolovnom pojasu, nadzora provedbe propisa o plovidbi stranih ratnih, javnih, ribarskih i znanstvenoistraživačkih brodova, obavljena su 24 nadzora.

moru (dalje : Stručno tijelo). Stručno tijelo prikuplja i raščlanjuje izvješća i druge podatke o stanju sigurnosti i zaštiti morskih prostora pod jurisdikcijom Republike Hrvatske, priprema izvješća, planove, smjernice i druge materijale za rad Središnje koordinacije. Predsjedajući Stručnog tijela je zapovjednik Obalne straže. Administrativne poslove za Stručno tijelo obavlja Zapovjedništvo Obalne straže. Središnja koordinacija daje smjernice za izradu plana zajedničkih aktivnosti i posebnih planova nadzora i zaštite prava i interesa Republike Hrvatske na moru te donosi godišnji Plan zajedničkih aktivnosti svih tijela nadležnih za nadzor i zaštitu prava i interesa Republike Hrvatske na moru. Stručno tijelo, u skladu sa smjernicama Središnje koordinacije, izrađuje i predlaže Središnjoj koordinaciji godišnji Plan zajedničkih aktivnosti svih tijela nadležnih za nadzor i zaštitu prava i interesa Republike Hrvatske na moru. Tijela nadležna za nadzor i zaštitu prava i interesa Republike Hrvatske na moru samostalno izrađuju i provode posebne planove zaštite i nadzora prava i interesa Republike Hrvatske iz područja svoje nadležnosti o čemu kvartalno izvješćuju Središnju koordinaciju putem Stručnog tijela. Na temelju godišnjeg Plana zajedničkih aktivnosti svih tijela nadležnih za nadzor i zaštitu prava i interesa Republike Hrvatske na moru Stručno tijelo donosi provedbene tromjesečne planove zajedničkih aktivnosti i izvješćuje Središnju koordinaciju o njihovoj provedbi. Radi zajedničkog planiranja i učinkovitog operativnog postupanja u nadzoru i zaštiti interesa Republike Hrvatske na moru na razini jedinica područne (regionalne) samouprave (županije) ustrojavaju se područne jedinice koordinacije. Članovi područnih jedinica koordinacije su predstavnici svih tijela nadležnih za nadzor i zaštitu interesa Republike Hrvatske na moru koja djeluju na razini jedinice područne (regionalne) samouprave i predstavnika Obalne straže. Područnim jedinicama koordinacije predsjedava predstavnik ministarstva nadležnog za pomorstvo. Područne jedinice koordinacije izrađuju provedbene planove zajedničkih mjesečnih aktivnosti u skladu sa smjernicama Središnje koordinacije i tromjesečnim provedbenim planom Stručnog tijela (čl. 8. st. 1. - 2. i 5, čl. 9. - 11. ZOSRH-a). Detaljne odredbe o organizaciji i načinu rada navedenih tijela sadržane su u Uredbi o organizaciji i načinu rada Središnje koordinacije, stručnog tijela i područnih jedinica koordinacije tijela nadležnih za nadzor i zaštitu prava i interesa Republike Hrvatske na moru²⁰. Kako bi uspješno mogla realizirati sve zakonom određene zadaće Obalna straža neposredno surađuje s drugim zainteresiranim organizacijama, trgovačkim društvima, ustanovama, zajednicama i udrugama, a putem nadležnih ministarstava surađuje s tijelima međunarodnih organizacija koja se bave suzbijanjem, smanjivanjem i nadziranjem onečišćenja mora i morskog okoliša, traganjem i spašavanjem na moru,

---

²⁰ Uredba o organizaciji i načinu rada Središnje koordinacije, stručnog tijela i područnih jedinica koordinacije tijela nadležnih za nadzor i zaštitu prava i interesa Republike Hrvatske na moru, NN br. 77/08.

osiguranjem povoljnog režima plovidbe, nadziranjem morskog ribarstva, zaštitom osjetljivih ekosustava, postojbina vrsta i drugih ugroženih oblika života u moru, zaštitom podmorskih kulturnih dobara, sprječavanjem širenja oružja za masovno uništavanje²¹ te borbom protiv terorizma (čl. 12. ZOSRH-a).

Sredstva za financiranje Obalne straže osiguravaju se u državnom proračunu Republike Hrvatske i to za: prenamjenu dodatnim opremanjem i modernizacijom brodova i zrakoplova Oružanih snaga, nabavu, gradnju i opremanje namjenskih plovila i letjelica za potrebe Obalne straže, operativne troškove brodova, zrakoplova i osoblja Obalne straže, sredstva za obuku i izobrazbu ovlaštenih osoba Obalne straže (čl. 41. ZOSRH-a).

III. TEMELJNI POSLOVI I ZADAĆE OBALNE STRAŽE

Temeljni poslovi i zadaće Obalne straže su zaštita suverenih prava i provedba jurisdikcije Republike Hrvatske u zaštićenom ekološko-ribolovnom pojasu²², epikontinentalnom pojasu i na otvorenu moru. U teritorijalnom moru i unutarnjim morskim vodama Republike Hrvatske Obalna straža pruža potporu drugim nadležnim tijelima državne uprave u provođenju zakona i drugih propisa iz njihove nadležnosti u skladu s odredbama ZOSRH-a. Pod pojmom pružanja potpore u smislu ZOSRH-a podrazumijeva se obavljanje poslova Obalne straže definiranih ZOSRH-om kroz zajednički rad nadležnih tijela državne uprave u skladu s odredbama ZOSRH-a, čime se ne ograničavaju djelatnosti, ovlasti i odgovornosti drugih tijela nadležnih za nadzor, zaštitu i ostvarivanje prava i

---

²¹ Vidi: Amižić P., *Pomorski prijevoz nuklearnih tvari, doktorska disertacija*, Split, 2007., str. 83. - 96.; Bokan S., Čižmek A., Ilijaš B., Jukić I., Orehovec Z., Radalj Ž., *Oružja za masovno uništenje (nuklearno, kemijsko, biološko i toksinsko oružje)*, Zagreb, 2004., str. 29.

²² Hrvatski sabor je u listopadu 2003. godine, nakon višegodišnjih složenih rasprava u stručnim, znanstvenim i političkim krugovima (detaljnije vidi u: Ibler V., *Pravo Republike Hrvatske da proglasi svoj isključivi gospodarski pojas, Rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti*, 473, Zagreb, 1996.; Barić-Punda V., *Gospodarski pojas RH, Gospodarski pojas u Jadranu – da ili ne?*, Institut za oceanografiju i ribarstvo, Split, 2000., str. 26. – 30.; Degan V. Đ., *Treba li proglasiti gospodarski pojas u Jadranskom moru?*, *Uporedno pomorsko pravo*, Jadranski zavod HAZU, br. 121, Zagreb, 1989., str. 83. - 96.; Grabovac I., *Republika Hrvatska i gospodarski pojas, Informator*, br. 4562, Zagreb, 1997., str. 1. - 2.; Seršić M., *The Exclusive Economic Zone in the Adriatic, Periodicum biologorum*, vol. 102., suppl. 1, Zagreb, 2000., str. 173. - 179.; Vokić-Žužul M., *Republika Hrvatska i isključivi gospodarski pojas*, Zagreb, 2003., str. 307.) donio Odluku o proširenju jurisdikcije Republike Hrvatske na Jadranskom moru, (NN br. 157/03.), u kojoj je proglasio sadržaje gospodarskog pojasa koji se odnose na suverena prava istraživanja i iskorištavanja, očuvanja i gospodarenja živim prirodnim bogatstvima voda izvan vanjske granice teritorijalnog mora, te jurisdikciju glede znanstvenog istraživanja mora i zaštite morskog okoliša (detaljnije o proglašenju zaštićenog ekološko-ribolovnog pojasa vidi u: Dominis Ž., *Nestanak instituta otvorenog mora u Jadranu, Naše more*, god 53, br. 6, Dubrovnik, 2006., str. 228. - 238.). Navedena Odluka je više puta mijenjana (NN br. 77/04, 138/06, 31/08), a prema posljednjoj izmjeni navedeni pojas se privremeno ne primjenjuje na države članice Europske unije od 15. ožujka 2008. do nalaženja zajedničkog dogovora u europskom duhu.

interesa Republike Hrvatske na moru²³. Radi ostvarenja navedene suradnje zakonodavac je propisao obvezu tijela nadležnih za nadzor i zaštitu interesa Republike Hrvatske na moru da pružaju operativno interesantne informacije Obalnoj straži²⁴ odnosno obvezu ovlaštenih osoba Obalne straže da na traženje tijela nadležnih za nadzor i zaštitu interesa Republike Hrvatske na moru pružaju operativno interesantne informacije koje se odnose na zadaće nadzora i zaštite prava i interesa Republike Hrvatske na moru (čl. 1. st. 2. - 5. i čl. 16. ZOSRH-a). Način međusobne suradnje Obalne straže i drugih nadležnih tijela propisan je čl. 41. Pravilnika o primjeni mjera i sredstava prisile, zaustavljanju i pregledu sumnjivog plovila, uzapćenju plovila, privremenom zadržavanju osoba, službenim evidencijama i drugim radnjama potrebnim za pokretanje postupka protiv prekršitelja propisa²⁵.

1. Zaštita suverenosti, suverenih prava i jurisdikcije Republike Hrvatske

Radi zaštite suverenosti, suverenih prava i jurisdikcije Republike Hrvatske na moru, u skladu s međunarodnim pravom i propisima Republike Hrvatske odnosno s pravima koje Republika Hrvatska ima u pojedinim dijelovima mora, ovlaštene osobe Obalne straže imaju ovlasti za poduzimanje odgovarajućih mjera i radnji, pa tako ostvaruju pravo nadzora plovila prema posebnim ovlastima koje utvrđuju nadležni ministri, temeljem kojeg mogu obaviti nadzor dokumentacije plovila, tereta, opreme, ribarskog ulova, ribarskog alata i osoba koje se nalaze na njemu, osim stranog ratnog i stranog javnog broda. Zapovjednik nadziranog plovila dužan je pružiti pomoć pri nadzoru (čl. 14. i 23. ZOSRH-a). Pravilnikom o primjeni mjera detaljno se propisuju načini i uvjeti pod kojima ovlaštene službene osobe Obalne straže u nadzoru i zaštiti prava i interesa Republike Hrvatske na moru primjenjuju određene mjere i sredstva prisile, zaustavljaju i pregledavaju sumnjiva plovila, uzapćuju plovila, privremeno zadržavaju osobe te vode službene evidencije i provode druge radnje potrebne za pokretanje postupka protiv prekršitelja propisa.

---

²³ U navedena tijela spadaju: policija, lučke kapetanije, carinske službe, službe za traganje, stožeri i tijela za intervencije kod iznenadnog onečišćenja mora. Detaljnije o poslovima lučke kapetanije vidi u: Petrinović R., Mandić N., *Pravni položaj lučke kapetanije u pomorskompravnom pravu Republike Hrvatske*, *Zbornik Pravnog fakulteta u Splitu*, br. 1, Split, 2006., str. 63. - 82.

²⁴ Čl. 37. st. 3. Zakona o sigurnosnoj zaštiti pomorskih brodova i luka, NN br. 124/09, 59/12, propisana je dužnost Službe nadzora i upravljanja pomorskim prometom da o postojanju sigurnosne prijetnje izvijesti i Obalnu stražu.

²⁵ Pravilnik o primjeni mjera i sredstava prisile, zaustavljanju i pregledu sumnjivog plovila, uzapćenju plovila, privremenom zadržavanju osoba, službenim evidencijama i drugim radnjama potrebnim za pokretanje postupka protiv prekršitelja propisa (dalje: Pravilnik o primjeni mjera), NN br. 153/09.

Iako objekt prava nadzora ne može biti strani ratni brod niti strani javni brod, ako se takav brod ne pridržava propisa o neškodljivom prolasku²⁶, zabrani plovidbe, popravku u brodogradilištima Republike Hrvatske ili općeprihvaćenih međunarodnih propisa o sprječavanju sudara na moru²⁷ i ako se ne odazove pozivu da se tim propisima pokori, ovlaštene osobe Obalne straže zatražit će da odmah isplovi iz teritorijalnog mora Republike Hrvatske²⁸ i o tome obavijestiti zapovjedništvo Hrvatske ratne mornarice, koje će o tome obavijestiti ministarstvo nadležno za vanjske poslove i druga nadležna državna tijela. Daljnje postupke protiv stranoga ratnog, odnosno stranoga javnog broda usmjerene na nametanje provedbe propisa Republike Hrvatske Obalna straža poduzima u skladu sa zapovijedima zapovjednika Hrvatske ratne mornarice (čl. 21. ZOSRH-a).

Ovlaštene osobe Obalne straže ovlaštene su i dužne poduzeti odgovarajuće mjere, uključujući i mjere prisile, radi osiguranja područja, šticećenja osoba i provedbe propisa Republike Hrvatske na moru. Sredstva prisile smiju biti uporabljena radi zaštite života ljudi, svladavanja otpora, sprečavanja bijega i odbijanja napada ako mjere upozorenja ne jamče uspjeh. Ovlaštena osoba Obalne straže obvezna je uporabiti najblaže sredstvo prisile koje jamči uspjeh (čl. 17. ZOSRH-a).

Ako se plovni objekt zatečen u kršenju propisa Republike Hrvatske ili općeprihvaćenih međunarodnih propisa i standarda ne zaustavi na vidljivi ili zvučni poziv Obalne straže za zaustavljanje koji je upućen s udaljenosti koja omogućuje da se poziv vidi ili čuje, brodovi i zrakoplovi Obalne straže mogu samostalno ili u suradnji s drugim ovlaštenim tijelima poduzeti njegov progon²⁹. Tijekom progona ovlaštene

---

²⁶ Prolazak je neškodljiv sve dok ne dira u mir, red ili sigurnost obalne države. – Degan V. Đ., *Međunarodno pravo mora u miru i u oružanim sukobima*, Pravni fakultet Sveučilišta u Rijeci, Rijeka, 2002., str. 50. Pod *neškodljivim prolaskom* plovnog objekta razumijeva se plovidba teritorijalnim morem Republike Hrvatske bez uplovljavanja u neku njenu luku otvorenu za međunarodni promet, ili plovidba radi uplovljavanja u takvu luku, ili u luku u kojoj je brodogradilište u kojemu će plovni objekt biti popravljen, odnosno radi isplovljenja iz nje u gospodarski pojas, uz uvjet da se ne narušava mir, red ili sigurnost Republike Hrvatske (čl. 21. st. 1. Pomorskog zakonika, NN br. 181/04, 76/07, 146/08, 61/11, 56/13, 26/15).

²⁷ Međunarodna konvencija za izjednačavanje nekih pravila o sudaru brodova (Bruxelles, 1910. g.), Međunarodna konvencija za izjednačavanje nekih pravila o građanskoj odgovornosti za sudar (Bruxelles, 1952. g.), Međunarodna konvencija za izjednačavanje nekih pravila o kaznenoj nadležnosti za sudar i druge plovidbene nezgode (Bruxelles, 1952. g.), Međunarodna konvencija o međunarodnim pravilima o izbjegavanju sudara na moru (1972. g.), Lisabonska pravila (1987. g.).

²⁸ Čl. 30. Konvencije Ujedinjenih naroda o pravu mora (1982.), NN - MU br. 11/95, propisano je da obalna država može zahtijevati isplovljavanje ratnog broda iz teritorijalnog mora pod uvjetom da ratni brod ne poštuje zakone i propise obalne države o prolasku teritorijalnim morem te ako se navedeni brod ne odazove pozivu da se tim propisima pokori.

²⁹ Pravo progona je specifičan, stari institut međunarodnog prava mora na temelju kojega ovlašteni brodovi i zrakoplovi obalne države (ratni, policijski, carinski) smiju progoniti strani trgovački brod i izvan granica nacionalne jurisdikcije obalne države, na otvorenom moru, u gospodarskom pojasu, vanjskom pojasu i iznad epikontinentalskoga pojasa strane države, ako se osnovano sumnja da je u

osobe Obalne straže ovlaštene su uporabiti vatreno oružja ako se progonjeni plovni objekt ne zaustavi nakon upućenoga vidljivog ili čujnog poziva na zaustavljanje s udaljenosti koja mu nesumnjivo omogućuje primanje poziva, ispaljivanjem hica u zrak, a ako se plovni objekt ne zaustavi ni nakon upozoravajućih hitaca, vatreno oružje dopušteno je uporabiti i prema plovnom objektu. Uporaba vatrenog oružja u svrhu zaustavljanja i sprječavanja bijega plovnog objekta mora biti u skladu s načelima neophodnosti, izuzetnosti i razmjernosti, a intenzitet uporabljene sile mora biti razmjeran povrijeđenom interesu Republike Hrvatske. Pri uporabi vatrenog oružja ovlaštene osobe Obalne straže dužne su čuvati živote posade progonjenog plovila (čl. 15. ZOSRH-a)³⁰. Progon broda prestaje zaustavljanjem progonjenog broda, prekidom progona ili uplovljavanjem progonjenog broda u teritorijalno more svoje ili treće države³¹.

Kada postoji osnovana sumnja³² da je plovilo ili njegova posada ili član posade počinio prekršaj³³ ili kazneno djelo³⁴ u području temeljne ovlasti Obalne straže, ovlaštene

nekom od morskih prostora pod suverenosti (unutarnje morske vode, teritorijalno ili arhipelaško more) ili jurisdikcijom obalne države (nad epikontinentskim pojasom, u vanjskome pojasu ili u gospodarskom pojasu) povrijedio propise koje ona u njemu provodi, a povrede kažnjava. – Barić-Punda V., Juras D., Pravo progona u propisima Republike Hrvatske i praksi Ministarstva unutarnjih poslova od 1992. do 2002. godine, *Poredbeno pomorsko pravo*, god. 43, br. 158, 2004., str. 87.

³⁰ U razdoblju od 2011. do 2015. godine Obalna straža nije poduzimala progon plovnih objekata – Izvor: Ministarstvo obrane Republike Hrvatske, Službenica za informiranje, dopis klasa: 032-07/16-01/17, urbroj: 512M-16-4 od 11.04.2016.

U istom razdoblju policija je u teritorijalnom moru Republike Hrvatske započela progon 5 stranih plovila i to iz razloga nezakonitog prelaska državne granice na moru i obavljanja nezakonitog ribolova. Svi progoni su bili zakoniti, a zakonitom je ocijenjena i jedina uporaba vatrenog oružja prilikom progona. Policija nije započinjala progon u području zaštićenog ekološko-ribolovnog područja ili u epikontinentalnom pojasu. – Izvor: Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Hrvatske, Ravnateljstvo policije, dopis broj: 511-01-43-152-37/16 od 1.04.2016.

³¹ Barić-Punda V., Juras D., Progon stranih brodova u zakonodavstvu Republike Hrvatske s posebnim osvrtom na praksu od 1992. do 1998., *Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu*, god. 36, br. 55-56, 1999., str. 511.

³² Osnovana sumnja je viši stupanj vjerojatnosti počinjenja neke protupravne radnje. O razlikovanju osnova sumnje i osnovane sumnje vidi u: Pavišić B., *Komentar Zakona o kaznenom postupku*, Šmrika, 2015., str. 180. Člankom 100. st. 1. Zakona o policijskim poslovima i ovlastima (NN br. 76/09, 92/14) ne zahtijeva se postojanje osnovane sumnje da bi policija na moru primijenila policijske ovlasti prema plovnom objektu.

³³ Prekršaji i prekršajnopravne sankcije propisuju se samo za ona ponašanja kojima se tako povređuje ili ugrožava javni poredak, društvena disciplina i društvene vrijednosti zajamčene i zaštićene Ustavom Republike Hrvatske, međunarodnim pravom i zakonima čija zaštita nije moguća bez prekršajnog sankcioniranja, a njihova se zaštita ne ostvaruje kaznenopravnom prisilom (čl. 1. Prekršajnog zakona, NN br. 110/07, 39/13, 157/13, 110/15).

Pomorski prekršaj je povreda propisa kojima se uređuju odnosi u obalnom moru, obalama lukama i brodovima u svezi s prometom, sigurnošću plovidbe i zaštitom ljudskih života na moru. – Grabovac I., *Enciklopedija pojmova pomorskog prava*, Književni krug, Split, 1991., str. 168.

³⁴ Kaznena djela i kaznenopravne sankcije propisuju se samo za ona ponašanja kojima se tako povređuju ili ugrožavaju osobne slobode i prava čovjeka te druga prava i društvene vrijednosti zajamčene i zaštićene Ustavom Republike Hrvatske i međunarodnim pravom da se njihova zaštita ne bi mogla ostvariti bez kaznenopravne zaštite (čl. 1. Kaznenog zakona (dalje: KZ), NN br. 125/11, 144/12, 56/15, 61/15).

osobe Obalne straže mogu zaustaviti plovilo, izvršiti pregled plovila i privremeno oduzeti predmete koji su poslužili za izvršenje prekršaja ili kaznenog djela. Ovlaštene osobe Obalne straže mogu u navedenim slučajevima privesti ili privremeno zadržati osobe zatečene u izvršenju prekršaja odnosno kaznenog djela³⁵ radi predaje nadležnom državnom tijelu i provedbe propisanog postupka protiv prekršitelja propisa. Ako se navedene propisane mjere ne mogu provesti na moru, Obalna straža može uzaptiti plovilo i zapovjediti da se plovilo uputi u najbližu hrvatsku luku, privremeno ga zadržati te predati nadležnim tijelima radi provođenja daljnjeg postupka. Ovlaštena osoba Obalne straže može od zapovjednika plovila zatečenog u prekršaju zatražiti informacije radi utvrđivanja činjenica o okolnostima nastanka i karakteru prekršaja³⁶. U slučajevima kada kazneno djelo ili prekršaj počini brod strane državne pripadnosti ili njegova posada Obalna straža će postupati sukladno propisima Republike Hrvatske i primjenjivim međunarodnim pravom (čl. 18. ZOSRH-a).

Odluka o pretrazi plovila, uzapćenju, privremenom zadržavanju plovila, privremenom oduzimanju predmeta, uhićenju ili privremenom zadržavanju osobe obavezno se donosi u pisanom obliku. Iznimno, u slučajevima više sile odluka može biti donesena i izjavljena usmeno, uz obvezu da se u roku od 24 sata donese u pisanom obliku. O provedbi mjera protiv stranih plovila ili državljana, ovlaštene službene osobe Obalne straže odmah izvješćuju ministarstvo nadležno za vanjske poslove i diplomatsko-konzularno predstavništvo države čiji je državljanin osoba protiv kojeg su poduzete mjere, a sukladno međunarodnom pravu (čl. 19. ZOSRH-a).

Obalna straža osigurava u okviru posebnih ovlasti provedbu propisa o: plovidbi stranih ratnih brodova koji plove kroz unutarnje morske vode i teritorijalno more Republike Hrvatske radi uplovljavanja i isplovljavanja u morske vode susjednih država, plovidbi stranih ratnih, stranih javnih, stranih ribarskih te stranih znanstveno-istraživačkih brodova pri plovidbi kroz teritorijalno more i unutarnje morske vode Republike Hrvatske radi ulaska i izlaska iz luka otvorenih za međunarodni promet i luka u kojoj je brodogradilište u kojem će brod biti popravljen, popravku ili opremanju stranih ratnih brodova na području Republike Hrvatske, neškodljivom prolasku teritorijalnim morem Republike Hrvatske, prolasku stranih podmornica i drugih podvodnih prijevoznih sredstava teritorijalnim morem Republike Hrvatske,

³⁵ Izrazom "osobe zatečene u izvršenju" zakonodavac je obuhvatio i "treće osobe" koje nisu članovi posade, a zatečene su u izvršenju prekršaja ili kaznenog djela npr. osobe koje nastoje prebjeći iz jedne zemlje u drugu često se nastoje bez znanja posade plovila ukrcati na plovilo u želji da nezamijećeno dočekaju kraj putovanja i dođu na određeno mjesto. – Amižić Jelovčić P., Primorac Ž., Mandić M., *Pravni aspekti organizacije i djelokruga rada obalne straže u Republici Hrvatskoj s posebnim osvrtom na Zakon o obalnoj straži, Poredbeno pomorsko pravo*, god. 49, br. 164, 2010., str. 394.

³⁶ Ostaje nejasno, a svakako i nelogično, zbog čega je zakonodavac propisivanje ove obveze zapovjednika plovila ograničio samo na slučaj kada je plovilo zatečeno u prekršaju, a ne i na slučaj kada je plovilo zatečeno u počinjenju kaznenog djela, osobito s obzirom na činjenicu da kaznena djela predstavljaju veću društvenu opasnost. – Amižić Jelovčić P. i dr., o. c., str. 393.

ostvarivanju suverenih prava u zaštićenom ekološko-ribolovnom pojasu i epikontinentalnom pojasu Republike Hrvatske u skladu s Pomorskim zakonikom (dalje: PZ) i drugim propisima (čl. 20. ZOSRH-a)³⁷.

Obalna straža štiti suverena prava Republike Hrvatske nad morskim dnom i podzemljem epikontinentalnog pojasa Republike Hrvatske pri njegovu istraživanju i radi iskorištavanja rudnog i drugoga neživog bogatstva morskog dna i njegova podzemlja te morskih bića koja su u stadiju u kojemu se love, nepokretna na morskome dnu ili ispod njega, ili se mogu kretati samo u stalnom fizičkom dodiru s morskim dnom ili samo u morskom podzemlju³⁸. Pri zaštiti ostvarivanja prava iz stavka 1. ovoga članka Obalna straža ne smije neopravdano sprječavati plovību, ribarenje, zaštitu živih bogatstava mora, ni oceanografska ili druga znanstvena istraživanja (čl. 22. ZOSRH-a).

2. Suzbijanje i sprječavanje terorizma, organiziranog međunarodnog kriminala i širenja oružja za masovno uništenje

Obalna straža u suradnji s drugim državnim tijelima i tijelima međunarodnih organizacija obavlja poslove i zadaće u borbi protiv terorizma³⁹ i morskog razbojništva, suzbijanju nezakonite transakcije vatrenog oružja, sprječavanju širenja oružja za masovno uništavanje, sprječavanju krijumčarenja roba i osoba⁴⁰ na moru⁴¹ te preventivne mjere protiv počinitelja tih kaznenih djela u skladu s međunarodnim pravom i propisima Republike Hrvatske (čl. 24. i 25. st. 1. i 2. ZOSRH-a). Ministar

³⁷ Operativni dežurni Obalne straže sustavom "SEVID" i VMS Ministarstva poljoprivrede u unutarnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske te zaštićenom ekološko-ribolovnom pojasu Republike Hrvatske obavljao je u vremenu od 2011. do 2015. godine: nadzor plovību stranih ratnih brodova 28 puta, pratio 42 strane znanstveno-istraživačke aktivnosti, te nadzirao plovību stranih trajekata 15 puta, a tijekom 2015. godine je: pratio 48 domaćih znanstveno-istraživačkih aktivnosti i u zaštićenom ekološko-ribolovnom pojasu ukupno 9748 ribarskih brodova od čega 7662 ribarska broda talijanske pripadnosti i 2086 ribarskih brodova hrvatske pripadnosti. – Izvor: Ministarstvo obrane, Službenica za informiranje, dopis klasa: 032-07/16-01/28, urbroj: 512M-16 od 9.06.2016.

³⁸ Čl. 77. st. 2. Konvencije Ujedinjenih naroda o pravu mora (1982.) propisano je da ako obalna država ne istražuje epikontinentalni pojas ili ne iskorištava prirodna bogatstva epikontinentalnog pojasa, te djelatnosti ne mogu poduzimati ni drugi bez izričitog pristanka obalne države.

³⁹ Kaznena djela terorizma regulirana su čl. 97. - 102. KZ-a.

⁴⁰ Krijumčarenje ljudi, iako se najčešće odvija u po život opasnim i ilegalnim uvjetima, odnosi se na ljude koji su dobrovoljno dali svoj pristanak i prestaje u trenutku kada oni stignu na mjesto odredišta, dok trgovanje ljudima uključuje daljnju eksploataciju žrtava zbog profita. – Doležal D., *Prevenција trgovanja ljudima, Zbornik Pravnog fakulteta u Rijeci*, br. 2, Rijeka, 2007., str. 1401.

⁴¹ Razlog širenja organiziranog krijumčarenja osoba i robe morskim putem jest činjenica pogodnosti koje pružaju nenadzirana ili slabo nadzirana morska prostranstva te suvremena brza plovila niske zamjetljivosti, opremljena sofisticiranim navigacijskim i drugim uređajima. – Vidi: Kezić V., *Komplementarno motrenje mrežama "more" i "obala"*, *Hrvatski vojnik* – Internet izdanje, br. 1, 2004., str. 6.

obrane je donio Pravilnik o međusobnoj suradnji nadležnih ministarstava i suradnji s međunarodnim institucijama⁴², kojim se uređuje suradnja Obalne straže s ministarstvima i drugim državnim tijelima, organizacijama i međunarodnim institucijama u suzbijanju i sprječavanju terorizma, organiziranog međunarodnog kriminala i širenja oružja za masovno uništenje (čl. 25. st. 3. ZOSRH-a).

Djelovanje Obalne straže usklađeno je s Konvencijom o suzbijanju protupravnih čina usmjerenih protiv sigurnosti pomorske plovide, ⁴³ Nacionalnom strategijom za prevenciju i suzbijanje terorizma⁴⁴, Konvencijom Ujedinjenih naroda protiv transnacionalnog organiziranog kriminaliteta⁴⁵ i dr.

3. Suzbijanje piratstva i drugih oblika korištenja otvorenoga mora u nemiroljubive svrhe

Kada brod ili zrakoplov Obalne straže na otvorenom moru presretne strani brod, koji nije ratni ili javni brod, može brod pregledati⁴⁶ ako ima ovlasti iz međunarodnih ugovora ili na temelju zahtjeva za suradnju drugih država te ako osnovano sumnja da se brod bavi piratstvom⁴⁷, trgovinom robljem, neovlaštenim emitiranjem,

⁴² Pravilnik o međusobnoj suradnji nadležnih ministarstava i suradnji s međunarodnim institucijama, NN br. 153/09.

⁴³ Konvencija o suzbijanju protupravnih čina usmjerenih protiv sigurnosti pomorske plovide, NN - MU br. 12/03. Ova Konvencija uspostavlja kaznenopravnu odgovornost za zabranjene postupke ugrožavanja međunarodne pomorske plovide, na način da inkriminira svako nezakonito i namjerno uspostavljanje kontrole nad brodom sredstvima prisile, prijetnje ili drugih oblika zastrašivanja u cilju vršenja akata nasilja protiv putnika ili članova posade broda, a kojima se ugrožava sigurnost pomorske plovide. – Horvatić Ž., *Rječnik kaznenog prava*, Masmedia, Zagreb, 2002., str. 195.

⁴⁴ Nacionalna strategija za prevenciju i suzbijanje terorizma, NN br. 139/08. Strategija je sustavan odgovor Republike Hrvatske na nove izazove i rizike u vezi s terorističkom ugrozom, čime daje konkretan doprinos nacionalnim i međunarodnim protuterorističkim naporima. Vidi: Antoliš K., *Nacionalna strategija za prevenciju i suzbijanje terorizma, Policija i sigurnost*, god. 18., br. 1, Zagreb, 2009., str. 150.

⁴⁵ Konvencija Ujedinjenih naroda protiv transnacionalnog organiziranog kriminaliteta, s pratećim Protokolima, NN - MU br. 14/02, 13/03, 11/04, 13/11.

⁴⁶ Pod pregledom se podrazumijeva pregled brodskih isprava koje se odnose na pravni položaj trgovačkog broda (državnu pripadnost), tehnička svojstva broda i status posade. Ako se nakon učinjenog pregleda trgovačkoga broda ukaže potreba za obavljanjem pretrage broda, prilikom pretrage zapovjednik i članovi posade trgovačkog broda dužni su na zahtjev zapovjednika ratnog broda otvoriti skladišta i druge brodske prostore. Ako se nakon pregleda i pretrage trgovačkog broda sumnja pokaže opravdanom te se utvrdi da se brod bavio jednom od nedopuštenih djelatnosti, ratni brod može uzaptiti trgovački brod, a članove posade uhititi i predati nadležnim državnim tijelima svoje države. U suprotnom, država zastave ratnog broda morat će tom trgovačkom brodu naknaditi svu štetu i gubitak koji je pretrpio. – Primorac D., *Kaznena djela protiv sigurnosti pomorskog prometa*, doktorska disertacija, Split, 2007., str. 81. - 82.

⁴⁷ Pirati djeluju u svom vlastitom interesu, bez ovlaštenja državne vlasti. Vidi: Horvatić, o. c., str. 384. Izraz piratstvo koristi i Konvencija Ujedinjenih naroda o pravu mora (čl. 100. - 107.), pa bi nomotehnički bilo jasnije da zakonodavac u čl. 24. ZOSRH-a umjesto izraza "morsko razbojništvo" koristi izraz "piratstvo".

da je brod bez državne pripadnosti i da je brod iako vije stranu zastavu ili odbija istaknuti svoju zastavu zapravo brod hrvatske državne pripadnosti⁴⁸. Ako brod plovi pod zastavom dviju ili više država i kojima se služi po svojem nahođenju ne može se pozvati ni na jednu od tih državnih pripadnosti i može se izjednačiti s brodom bez državne pripadnosti. Radi provjere prava na vijanje hrvatske zastave brod Obalne straže može na sumnjivi brod poslati tim za provjeru. Ako sumnje ostanu i nakon provjere isprava, on može na brodu pristupiti daljnjem ispitivanju uz sve moguće obzire (čl. 26. ZOSRH-a).

Obalna straža sudjeluje u suzbijanju piratstva⁴⁹ na otvorenom moru ili na bilo kojemu drugom mjestu koje ne potpada pod jurisdikciju nijedne države. Djela piratstva koja počini ratni brod ili javni brod ili državni zrakoplov, čija se posada pobuni i preuzme kontrolu nad brodom ili zrakoplovom, izjednačena su s djelima koje počini piratski brod ili zrakoplov. Nadalje, brod ili zrakoplov smatra se piratskim ako su ga osobe, u čijoj se vlasti stvarno nalazi, namijenile upotrebi za izvršenje jednog od navedenih djela te ako je brod ili zrakoplov upotrijebljen za izvršenje tih djela dokle god se nalazi u vlasti osoba krivih za ta djela. Brodovi ili zrakoplovi Obalne straže mogu na otvorenom moru ili na bilo kojem drugom mjestu koje ne potpada pod vlast nijedne države uzaptiti piratski brod ili zrakoplov ili brod ili zrakoplov koji je otet djelom piratstva i nalazi se u vlasti pirata te uhititi osobe i zaplijeniti dobra na njima (čl. 27. ZOSRH-a).

Ovlaštene osobe Obalne straže obvezne su i ovlaštene samostalno ili u zajedničkim aktivnostima i koordinaciji s drugim tijelima i međunarodnim institucijama poduzimati preventivne akcije za sprječavanje širenja oružja za masovno uništavanje, sustava njegove isporuke i materijala vezanih uz to morskim putem (čl. 28. ZOSRH-a).

U čl. 29. ZOSRH-a navodi se sljedeće: ako ovlaštena osoba Obalne straže osnovano sumnja da se plovilo koje slobodno plovi otvorenim morem u skladu s međunarodnim pravom i koje plovi pod zastavom neke druge države bavi krijumčarenjem droge ili ljudi morem može o tome obavijestiti državu pod čijom zastavom plovilo plovi, zatražiti potvrdu o državnoj pripadnosti i ako je dobije zatražiti ovlaštenje države pod čijom zastavom plovilo plovi da protiv njega poduzme

---

⁴⁸ Ova odredba je usklađena s odredbom čl. 110. st. 1. Konvencije Ujedinjenih naroda o pravu mora (1982.).

⁴⁹ Piratstvo je: svaki nezakoniti čin nasilja ili zadržavanje ili bilo kakva pljačka, koje za osobne svrhe izvrši posada ili putnici privatnog broda ili privatnog zrakoplova i usmjeren na otvorenom moru protiv drugog broda ili zrakoplova ili protiv osoba ili dobara na njima, protiv broda ili zrakoplova, osoba ili dobara na mjestu koje ne potpada pod jurisdikciju nijedne države, svaki čin dobrovoljnog sudjelovanja u uporabi broda ili zrakoplova, ako počinitelj zna za činjenice koje tom brodu ili zrakoplovu daju značaj piratskog broda ili zrakoplova, svaki čin kojemu je svrha poticanje ili namjerno olakšavanje nekog od naprijed navedenih djela.

odgovarajuće mjere. Kada postoji osnovana sumnja da je u teritorijalnom moru i unutarnjim morskim vodama Republike Hrvatske plovilo ili njegova posada počinilo prekršaj ili kazneno djelo i kada tijelo nadležno za postupanje nije u mogućnosti postupiti Obalna straža ima pravo poduzeti mjere prisile i druge radnje potrebne za pokretanje postupka protiv prekršitelja propisa. Kada po izvršenom pregledu kao i slučajevima kada iz opravdanih razloga nije moguće obaviti pregled, a i nadalje postoji opravdana sumnja o postojanju protupravnog djela, ovlaštene osobe Obalne straže ovlaštene su plovilo uzaptiti i predati nadležnom tijelu radi provedbe daljnjeg postupka.

4. Sigurnost plovidbe

Sigurnost plovidbe i zaštite od onečišćenja s pomorskih objekata uređena Pomorskim zakonikom odnosi se na osnovne uvjete kojima moraju odgovarati plovni putovi i objekti sigurnosti plovidbe u unutarnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske, hidrografska djelatnost, traganje i spašavanje osoba u pogibelji na moru, nadzor i upravljanje pomorskim prometom, obalne radiopostaje, pomorska meteorološka i hidrografska služba, luke⁵⁰, pomorski objekti hrvatske državne pripadnosti kao i plovni objekti koji plove unutarnjim morskim vodama i teritorijalnim morem Republike Hrvatske i gospodarskim pojasom Republike Hrvatske, u skladu s međunarodnim pravom, posada na pomorskim objektima, plovidba i peljarenje na moru te na nadzor nad navedenim područjem⁵¹. Inspeksijski nadzor nad provedbom propisa u području sigurnosti plovidbe i zaštite morskog okoliša, donesenih na temelju PZ-a, obavljaju inspektori sigurnosti plovidbe Ministarstva i lučkih kapetanija. Poslove inspekcije sigurnosti plovidbe mogu obavljati i stručni djelatnici Ministarstva te ovlašteni službenici Službe nadzora i upravljanja pomorskim prometom Ministarstva i lučkih kapetanija (dalje: Služba nadzora) u suradnji s lučkim upravama, trgovačkim društvom "Plovput" i Hrvatskim hidrografskim institutom. Služba nadzora obavlja poslove nadzora i upravljanja pomorskim prometom⁵², a u obavljanju poslova iz svoje nadležnosti Služba može zatražiti suradnju i

---

⁵⁰ Detaljnije o morskim lukama vidi u: Bolanča D., *Pravni status morskih luka kao pomorskog dobra u Republici Hrvatskoj*, Split, 2003.

⁵¹ O postojećim i predloženim mjerama za povećanje sigurnosti plovidbe vidi u: Lušić Z., Pušić D., Galić S., *Pomorski promet i nezgode na hrvatskom dijelu Jadrana*, https://bib.irb.hr/datoteka/518085.IMSC_2011_POMORSKI_PROMET_I_NEZGODE_NA_HRVATSKOM_DIJELU_JADRANU_2011.pdf, str. 7 - 8.

⁵² Ti poslovi obuhvaćaju: 1. prikupljanje podataka o pomorskim objektima i pomorskom prometu, 2. davanje podataka pomorskim objektima, 3. davanje plovidbenih savjeta i podrške u plovidbi pomorskim objektima, 4. organizaciju plovidbe i upravljanje pomorskim prometom, 5. nadzor nad sigurnošću plovidbe (čl. 75. a PZ-a).

potporu Obalne straže, policije i drugih tijela operativnog nadzora (čl. 47., 75. b. i čl. 165. PZ-a).

Obalna straža u skladu s međunarodnim pravom⁵³ i propisima Republike Hrvatske⁵⁴ pridonosi sigurnosti plovidbe pružajući potporu tijelima nadležnima za nadzor provedbe propisa o sigurnosti plovidbe. Obalna straža u suradnji s ministarstvom nadležnim za poslove pomorstva prati plovidbu brodova Jadranskim morem. Obalna straža može prijaviti i pružiti potporu u istrazi pomorske nesreće ili plovidbene nezgode na otvorenom moru, u kojoj je sudjelovao brod koji vije hrvatsku zastavu, a koja je uzrokovala gubitak života ili tešku povredu državljanina druge države ili veliku štetu brodovima ili uređajima druge države ili morskom okolišu. Radi ostvarenja zadaća iz svoje nadležnosti Obalna straža, lučke kapetanije i njihove ispostave, Nacionalna središnjica za usklađivanje traganja i spašavanja na moru, policija i druga tijela državne uprave dužni su razmjenjivati podatke o postojanju sigurnosne prijetnje ili opasnosti za plovidbu brodova (čl. 30. - 31. ZOSRH-a).

Člankom 32. ZOSRH propisuje se da u provedbi nadzora sigurnosti plovidbe ovlaštene osobe Obalne straže imaju ovlasti za obavljanje određenih inspeksijskih poslova sigurnosti plovidbe, ali i da će im ovlast za obavljanje takvih inspeksijskih poslova dati ministar nadležan za poslove pomorstva odnosno da će ministar nadležan za obranu propisati način suradnje i razmjene informacija Obalne straže i drugih tijela nadležnih za sigurnost plovidbe. Ministar obrane donio je Pravilnik o načinu suradnje i razmjene informacija Obalne straže i drugih tijela nadležnih za sigurnost plovidbe te ovlastima i postupku nadzora nad provedbom propisa o sigurnosti plovidbe⁵⁵, dok su način i postupci provođenja inspeksijskog nadzora detaljno regulirani Pravilnikom o obavljanju inspeksijskog nadzora sigurnosti plovidbe⁵⁶.

---

⁵³ Sigurnost plovidbe reguliraju: Međunarodna konvencija o zaštiti ljudskih života na moru (SOLAS, 1974.), Međunarodna konvencija o teretnim linijama (LL, 1966., Protokol 1988.), Međunarodna konvencija o baždarenju brodova (1969.), Konvencija o međunarodnim pravilima o izbjegavanju sudara na moru (COLREG, 1972.), Konvencija o traganju i spašavanju (MERSAR, 1978.), Konvencija o pravu mora (1982.) i dr.

⁵⁴ Uz PZ i ZOSRH, područje sigurnosti plovidbe reguliraju: Zakon o hidrografskoj djelatnosti; NN br. 68/98, 110/98, 163/03, 71/14, Zakon o Hrvatskom registru brodova, NN br. 81/96, 76/13, Zakon o lučkim kapetanijama, NN br. 124/97, Zakon o Plovputu, NN br. 73/97, Zakon o sigurnosnoj zaštiti pomorskih brodova i luka, NN br. 48/04, 51/04, 124/09, 59/12 i brojni podzakonski akti. Popis hrvatskih propisa koji reguliraju sigurnost plovidbe vidi u: Bolanča D., Naprta R., *More naše plavo – Sigurnost plovidbe, Zbirka propisa*, Zagreb – Split, 2009., str. 454. - 467.

⁵⁵ Pravilnik o načinu suradnje i razmjene informacija Obalne straže i drugih tijela nadležnih za sigurnost plovidbe te ovlastima i postupku nadzora nad provedbom propisa o sigurnosti plovidbe, NN br. 72/16.

⁵⁶ Pravilnik o obavljanju inspeksijskog nadzora sigurnosti plovidbe (NN br. 39/11, 112/14, 33/15, 86/15, 29/16).

5. Traganje i spašavanje

Traganjem i spašavanjem na moru rukovodi i usklađuje Nacionalna središnjica za usklađivanje traganja i spašavanja na moru. Obalna straža sudjeluje u akcijama traganja i spašavanja na moru u skladu s Nacionalnim planom traganja i spašavanja ljudskih života na moru⁵⁷. Traganje i spašavanje na moru obavlja se u skladu s međunarodnim pravom⁵⁸ i propisima Republike Hrvatske⁵⁹. U Stožer službe za traganje i spašavanje na moru ministar obrane imenuje pripadnika Obalne straže (čl. 33. - 34. ZOSRH-a). Ministar obrane donio je Pravilnik o načinu suradnje ovlaštenih osoba Obalne straže i tijela nadležnih za traganje i spašavanje na moru te način razmjene informacija potrebnih za njihovo učinkovito i usklađeno djelovanje⁶⁰.

U slučajevima spašavanja propisanih Zakonom o sustavu civilne zaštite Obalna straža usklađuje svoje akcije zaštite i spašavanja osoba i imovine te uklanjanje drugih posljedica hitnih situacija, nesreća, velikih nesreća i katastrofa s Državnom upravom za zaštitu i spašavanje.

U navedenim slučajevima Obalna straža je u stalnom kontaktu s Centrom 112 te postupa u skladu sa standardnim operativnim postupcima u svezi hitnih situacija, nesreća i prijetnji od nastanka katastrofe koje propisuje čelnik središnjeg tijela državne uprave nadležnog za zaštitu i spašavanje (čl. 35. ZOSRH-a)⁶¹. Ministar obrane donio je Pravilnik o načinu suradnje ovlaštenih osoba Obalne straže i Državne uprave za zaštitu i spašavanje te načinu razmjene informacija potrebnih za njihovo učinkovito i usklađeno djelovanje⁶², a ravnatelj Državne uprave za zaštitu i spašava-

---

⁵⁷ Detaljnije o akciji Obalne straže (angažirani su bili zrakoplov i 2 broda Obalne straže) u traganju i spašavanju 66 emigranata u području zaštićenog ekološko-ribolovnog pojasa (u blizini Mljeta) 1.07.2012. odnosno zajedničkoj akciji obalnih straža Hrvatske i Italije u traganju za hrvatskim pomorcem nestalim s trgovačkog broda kod Palagruže u srpnju 2012., vidi u: Stošić M., *Obalna straža Republike Hrvatske, Kapetanov glasnik*, br. 26, Udruga pomorskih kapetana, Split, 2013., http://www.upks.hr/glasnik_br26.pdf, str. 16. - 17.

⁵⁸ Međunarodna konvencija o traganju i spašavanju iz 1979.

⁵⁹ Vidi pobliže: Zakon o sustavu civilne zaštite, NN br. 82/15 (temeljem čl. 100. Zakona o sustavu civilne zaštite prestao je važiti Zakon o zaštiti i spašavanju, NN br. 174/04, 79/07, 38/09, 127/10), Nacionalni plan traganja i spašavanja ljudskih života na moru, NN br. 164/98, Pravilnik o zaštiti morskog okoliša u zaštićenom ekološko-ribolovnom pojasu, NN br. 47/08.

⁶⁰ Pravilnik o načinu suradnje ovlaštenih osoba Obalne straže i tijela nadležnih za traganje i spašavanje na moru te način razmjene informacija potrebnih za njihovo učinkovito i usklađeno djelovanje, NN br. 107/09.

⁶¹ U razdoblju od 2011. do 2015. godine, u akcijama traganja i spašavanja zrakoplovi Obalne straže su korišteni 53, a brodovi Obalne straže 9 puta. – Izvor: Ministarstvo obrane, Službenica za informiranje, dopis klasa: 032-07/16-01/28, urbroj: 512M-16 od 9.06.2016.

⁶² Pravilnik o načinu suradnje ovlaštenih osoba Obalne straže i Državne uprave za zaštitu i spašavanje te načinu razmjene informacija potrebnih za njihovo učinkovito i usklađeno djelovanje (NN br. 40/09).

nje donio je Pravilnik o standardnim operativnim postupcima jedinstvenog operativno-komunikacijskog centra – Centra 112⁶³.

6. Zaštita morskog okoliša, prirodne i kulturne baštine

Očuvanje prirode i čovjekova okoliša spada u najviše vrednote ustavnog poretka. More, morska obala i otoci, stvari od ekološkog značaja, za koje je zakonom određeno da su od interesa za Republiku Hrvatsku, imaju njezinu osobitu zaštitu (čl. 3. i 52. Ustava). Republika Hrvatska je dužna čuvati, štiti i unaprjeđivati morski okoliš (čl. 6. st. 3. PZ-a).

U skladu s međunarodnim pravom⁶⁴ i propisima Republike Hrvatske Obalna straža u zaštićenom ekološko-ribolovnom pojasu obavlja nadzor i zaštitu morskog okoliša⁶⁵, prirode i kulturne baštine⁶⁶, a u unutarnjim morskim vodama i teritorijalnom moru pruža potporu tijelima nadležnima za nadzor i zaštitu morskog okoliša, prirode i kulturne baštine. U teritorijalnom moru i unutarnjim morskim vodama, u suradnji i na zahtjev nadležnih tijela Republike Hrvatske, Obalna straža kontrolira i nadzire ugroženost biološke i krajobrazne raznolikosti⁶⁷ u i izvan zaštićenog područja te opasnosti od onečišćenja mora (čl. 36. ZOSRH-a)⁶⁸. Ministar obrane donio je Pravilnik o suradnji

---

⁶³ Pravilnik o standardnim operativnim postupcima jedinstvenog operativno-komunikacijskog centra – Centra 112, <http://www.duzs.hr/page.aspx?PageID=608>.

⁶⁴ U pogledu zaštite kulturne baštine važan izvor prava predstavlja Konvencija o zaštiti podvodne kulturne baštine (NN - MU br. 10/04.).

⁶⁵ Mjere zaštite okoliša kojih se moraju pridržavati svi pomorski objekti u zaštićenom ekološko-ribolovnom pojasu propisane su Pravilnikom o zaštiti morskog okoliša u zaštićenom ekološko-ribolovnom pojasu (NN br. 47/08). Detaljnije o navedenim mjerama vidi u: Čorić D., Debeljak Rukavina S., *Zaštita morskog okoliša u zaštićenom ekološko-ribolovnom pojasu Republike Hrvatske*, *Zbornik Pravnog fakulteta u Rijeci*, br. 2, Rijeka, 2008., str. 959. - 974.; O nadležnostima obalne države u isključivom gospodarskom pojasu vidi u: Seršić M., *Međunarodno-pravna zaštita morskog okoliša*, Zagreb, 2003., str. 92. - 93.

⁶⁶ Podmorska kulturna dobra se međutim nužno nalaze na morskom dnu, a tu, bez obzira na primjenu zaštićenog ekološko-ribolovnog pojasa, vrijedi režim epikontinentalnog pojasa, pa Hrvatska u tom smislu svakako ima podlogu za provođenje aktivnosti radi zaštite arheoloških nalazišta u skladu s Konvencijom o podvodnoj kulturnoj baštini. – Šošić T. M., *Konvencija UNESCO – a o zaštiti podvodne kulturne baštine i jurisdikcija država u Jadranskom moru*, *Poredbeno pomorsko pravo*, god. 49, br. 164, Zagreb, 2010., str. 129.

⁶⁷ Temeljem Konvencije o biološkoj raznolikosti iz 1992. (NN - MU br. 6/96), Republika Hrvatska je donijela Strategiju i akcijski plan zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti (NN br. 134/08.). O balastnim vodama kao prijetnji morskom ekosustavu vidi u: Amižić Jelovčić P., *Onečišćenje morskog okoliša balastnim vodama s posebnim osvrtom na Međunarodnu konvenciju o nadzoru i upravljanju brodskim balastnim vodama i talozima iz 2004. godine*, *Zbornik Pravnog fakulteta u Splitu*, br. 4, Split, 2008., str. 797. - 810.

⁶⁸ U razdoblju od 2011. do 2015. godine, u izviđanju onečišćenja mora zrakoplovi Obalne straže su korišteni 7 puta. – Izvor: Ministarstvo obrane, Službenica za informiranje, dopis klasa: 032-07/16-01/28, urbroj: 512M-16 od 9.06.2016.

Obalne straže s tijelima nadležnim za zaštitu okoliša⁶⁹ i Pravilnik o suradnji Obalne straže s tijelima nadležnim za zaštitu kulturnih dobara na moru, morskom dnu i podmorju⁷⁰, koji člankom 2. definira pojmove, morski okoliš, prirodna i kulturna dobra.

Pri iznenadnom onečišćenju mora, izlijevanju ulja, uljnih smjesa, ispuštanju štetnih i opasnih tvari te izvanrednim prirodnim katastrofama Obalna straža postupa u skladu s Planom intervencija kod iznenadnog onečišćenja mora⁷¹ u Republici Hrvatskoj. U Stožer za provedbu Plana intervencija kod iznenadnog onečišćenja mora u Republici Hrvatskoj kao predstavnik Ministarstva obrane imenuje se pripadnik Obalne straže (čl. 36. i 37. ZOSRH-a). Suradnja Obalne straže s drugim nadležnim tijelima propisana je Pravilnikom o suradnji Obalne straže s tijelima nadležnima za nadzor iznenadnog onečišćenja na moru⁷².

Prema članku 38. ZOSRH-a, Obalna straža u suradnji s nadležnim tijelima ministarstava nadležnih za pomorstvo, gospodarstvo, znanost, zaštitu prirode i zaštitu okoliša nadzire znanstvena i tehnološka istraživanja, ispitivanja, fotografiranja i mjerenja mora i podmorja. Obalna straža u suradnji s nadležnim tijelima ministarstva nadležnog za kulturu nadzire arheološka istraživanja u skladu s međunarodnim pravom i propisima Republike Hrvatske. Obalna straža u suradnji s nadležnim ministarstvima kontrolira i nadzire zaštitu, iskorištavanje, očuvanje i gospodarenje živog i neživog prirodnog bogatstva u moru i podmorju. Obalna straža u epikontinentalnom pojasu u suradnji s nadležnim tijelima nadzire gradnju, rad i uporabu umjetnih otoka, uređaja i naprava na moru i podmorju. Uz naprijed navedene Pravilnike, ministar obrane je donio i Pravilnik o suradnji Obalne straže s tijelima nadležnim za nadzor istraživanja i eksploatacije mineralnih sirovina, nafte i prirodnog plina⁷³ i Pravilnik o suradnji Obalne straže s tijelima nadležnim za nadzor znanstvenih istraživanja na moru⁷⁴.

---

⁶⁹ Pravilnik o suradnji Obalne straže s tijelima nadležnim za zaštitu okoliša, NN br.105/09.

⁷⁰ Pravilnik o suradnji Obalne straže s tijelima nadležnim za zaštitu kulturnih dobara na moru, morskom dnu i podmorju, NN br. 56/09.

⁷¹ Plan intervencija kod iznenadnog onečišćenja mora, NN br. 92/08. O međunarodnim sporazumima o onečišćenju mora vidi поближе u: Čorić D., *Međunarodni sustav odgovornosti i naknade štete zbog onečišćenja mora*, Zagreb, 2002., str. 1. - 12.

⁷² Pravilnik o suradnji Obalne straže s tijelima nadležnima za nadzor iznenadnog onečišćenja na moru, NN br. 153/09.

⁷³ Pravilnik o suradnji Obalne straže s tijelima nadležnim za nadzor istraživanja i eksploatacije mineralnih sirovina, nafte i prirodnog plina, NN br. 40/09.

⁷⁴ Pravilnik o suradnji Obalne straže s tijelima nadležnim za nadzor znanstvenih istraživanja na moru, NN br. 69/09.

7. Nadzor morskog ribarstva

Obalna straža u suradnji s tijelom nadležnim za morsko ribarstvo u zaštićenom ekološko-ribolovnom pojasu obavlja nadzor i zaštitu morskog ribarstva⁷⁵, a u unutarnjim morskim vodama i teritorijalnom moru pruža potporu tijelima nadležnima za nadzor morskog ribarstva u skladu s međunarodnim pravom i propisima Republike Hrvatske o morskom ribarstvu (čl. 40. st. 1. ZOSRH-a). Zaštita, ribolov i uzgoj riba i drugih morskih organizama, gospodarenje obnovljivim biološkim bogatstvima mora te inspekcija u navedenom području regulirani su odredbama Zakona o morskom ribarstvu⁷⁶. Ribolov je dozvoljen u ribolovnom moru koje čini područje mora nad kojim Republika Hrvatska ima suverenost odnosno suverena prava i jurisdikciju u skladu s međunarodnim pravom, a sastoji se od unutrašnjeg ribolovnog mora i vanjskog ribolovnog mora koje obuhvaća područje teritorijalnog mora Republike Hrvatske te zaštićeni ekološko-ribolovni pojas Republike Hrvatske, odnosno gospodarski pojas Republike Hrvatske kada Hrvatski sabor proglasi i ostale sadržaje isključivog gospodarskog pojasa u skladu s Glavom IV. PZ-a (čl. 4. st. 1. ZMR-a). Ministar obrane je donio Pravilnik o suradnji Obalne straže s tijelima nadležnim za morsko ribarstvo⁷⁷.

IV. UMJESTO ZAKLJUČKA

Uloga Obalne straže u zaštiti nacionalne suverenosti i očuvanja nacionalnih interesa i suverenih prava Republike Hrvatske u određenim područjima morskih i podmorskih prostora, veoma je složena i izuzetno zahtjevna. Obalna straža je jedinstveno tijelo u sklopu Hrvatske ratne mornarice čije su osnovne zadaće kao i pružanje pomoći te ostvarivanje suradnje sa određenim nadležnim tijelima (lučkim kapetanijama, pomorskom policijom i dr.) u cijelosti regulirane odredbama zakonskih i podzakonskih propisa.

---

⁷⁵ Pretvaranjem dijela otvorenog mora Jadrana u prostor pod jurisdikcijom Hrvatske stvaraju se uvjeti za sprečavanje krajnjeg iscrpljivanja biozaliha u Jadranu i uspostavljanje pravnog uređenja održivog ribolova (racionalnog gospodarenja živim morskim organizmima). Poblize: Barić-Punda V., Proširenje jurisdikcije Republike Hrvatske u Jadranskome moru, *ADRIAS*, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, sv. 11, Zagreb, 2004., str. 126. Sustav nadzora morskog ribarstva u zaštićenom ekološko-ribolovnom pojasu može se optimizirati nadogradnjom postojećeg Geo-informacijskog sustava ribarstva i Sustava za nadzor ribarskih plovila sredstvima i sposobnostima Obalne straže, što znači postajama obalnog motrenja, plovnim jedinicama Obalne straže i postojećom komunikacijskom mrežom (radijska i fiksna mreža), te neprekidnim operativnim dežurstvom, neprekidnim motrenjem i obavješćivanjem sustavima obalnih radijskih postaja te adekvatnom obučenošću posada na plovnim jedinicama. Vidi: Komadina P., Nekić D., Ostović Lj., Doprinos obalne straže u optimiziranju sustava za nadzor morskog ribarstva u zaštićenome ekološko-ribolovnom pojasu, *Naše more*, god. 59, br. 5 - 6, Dubrovnik, 2012., str. 315.

⁷⁶ Zakon o morskom ribarstvu (dalje: ZMR), NN br. 81/13, 14/14, 152/14.

⁷⁷ Pravilnik o suradnji Obalne straže s tijelima nadležnim za morsko ribarstvo, NN br. 31/11.

Svakako valja istaći da se istovremeno sa provedbom mirnodopskih zadaća, Obalna straža obučava i uvježbava i za provedbu borbenih zadaća i sudjelovanje u pomorskim i združenim operacijama u nacionalnom i međunarodnom okružju. U slučaju rata ili neposredne ratne ugroze, snage Obalne straže čine sastavnicu pomorskih snaga (oružanih snaga Republike Hrvatske - OSRH) i tako ispunjavaju svoju ustavnu ulogu zaštite od agresije.

Prilikom formiranja Obalne straže temelj je bilo osoblje i raspoloživa sredstva Hrvatske ratne mornarice, a u ovom trenutku, cijeneći postojeće i prijetee ugroze te složenost svih zadaća Obalne straže nužno je osigurati svaki daljnji tehničko-tehnološki napredak, pružiti financijsku i logističku potporu realizaciji opremanja Obalne straže⁷⁸ te posvetiti posebnu pozornost osoblju na način da im se osigura trajan napredak u stručnom smislu⁷⁹.

BIBLIOGRAFIJA

1. Amižić Jelovčić P., Onečišćenje morskog okoliša balastnim vodama s posebnim osvrtom na Međunarodnu konvenciju o nadzoru i upravljanju brodskim balastnim vodama i talozima iz 2004. godine, *Zbornik Pravnog fakulteta u Splitu*, br. 4, Split, 2008.
2. Amižić, P., *Pomorski prijevoz nuklearnih tvari*, doktorska disertacija, Split, 2007.
3. Amižić Jelovčić P., Primorac Ž., Mandić M., Pravni aspekti organizacije i djelokruga rada obalne straže u Republici Hrvatskoj s posebnim osvrtom na Zakon o obalnoj straži, *Poredbeno pomorsko pravo*, god. 49, br. 164, 2010.
4. Antoliš K., Nacionalna strategija za prevenciju i suzbijanje terorizma, *Policija i sigurnost*, god. 18., br. 1, Zagreb, 2009.
5. Barić-Punda V., Gospodarski pojas RH, Gospodarski pojas u Jadranu – da ili ne?, Institut za oceanografiju i ribarstvo, Split, 2000.
6. Barić-Punda V., Rudolf D. ml., *Komentar javnopravnih odredbi Pomorskoga zakonika*, Pravni fakultet, Split, 2010.
7. Barić-Punda V., Juras D., Pravo progona u propisima Republike Hrvatske i praksi Ministarstva unutarnjih poslova od 1992. do 2002. godine, *Poredbeno pomorsko pravo*, god. 43, br. 158, 2004.

---

⁷⁸ U Dugoročnom planu razvoja Oružanih snaga Republike Hrvatske za razdoblje od 2015. do 2024. godine, navedeno je kako je do kraja 2017. godine u planu opremanje Obalne straže s pet obalnih ophodnih brodova, a da se do kraja 2020. godine planira završiti s opremanjem i uvođenjem u operativnu uporabu obalnih ophodnih brodova te rekonstrukcija i opremanje broda SB-73 "Faust Vrančić" za ekološke operacije. Vidi: NN br. 151/14.

⁷⁹ Vidi više: Mihanović L., Vidučić V., Divković V., Kvantifikacija glavnih varijabli modela obalne straže Republike Hrvatske za 2009. godinu, *Suvremeni promet*, god. 30, br. 5, 2010., str. 371. - 372.

8. Barić-Punda V., Juras D., Progon stranih brodova u zakonodavstvu Republike Hrvatske s posebnim osvrtom na praksu od 1992. do 1998., *Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu*, god. 36, br. 55 - 56, 1999.
9. Barić-Punda V., Proširenje jurisdikcije Republike Hrvatske u Jadranskom moru, *ADRIAS*, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, sv. 11, Zagreb, 2004.
10. Bokan S., Čižmek A., Ilijaš B., Jukić I., Orehovec Z., Radalj Ž., *Oružja za masovno uništenje (nuklearno, kemijsko, biološko i toksično oružje)*, Zagreb, 2004.
11. Bolanča D., Naprta R., *More naše plavo – Sigurnost plovidbe*, Zbirka propisa, Zagreb – Split, 2009.
12. Bolanča D., *Pravni status morskih luka kao pomorskog dobra u Republici Hrvatskoj*, Split, 2003.
13. Cibilic A., Antonić R., Trošić Ž., Zadaće obalne straže u zaštiti Jadranskog mora, *Zbornik radova 2. međunarodne konferencije o pomorskoj znanosti*, Split, 2009.
14. Ćorić D., *Međunarodni sustav odgovornosti i naknade štete zbog onečišćenja mora*, Zagreb, 2002.
15. Degan V. Đ., *Međunarodno pravo mora u miru i u oružanim sukobima*, Pravni fakultet Sveučilišta u Rijeci, Rijeka, 2002.
16. Degan V. Đ., Treba li proglasiti gospodarski pojas u Jadranskom moru?, *Uporedno pomorsko pravo*, Jadranski zavod HAZU, br. 121, Zagreb, 1989.
17. Doležal D., Prevencija trgovanja ljudima, *Zbornik Pravnog fakulteta u Rijeci*, br. 2, Rijeka, 2007.
18. Dominis Ž., Nestanak instituta otvorenog mora u Jadranu, *Naše more*, god 53, br. 6, Dubrovnik, 2006.
19. Dugoročni plan razvoja Oružanih snaga Republike Hrvatske za razdoblje od 2015. do 2024. godine, NN 151/14.
20. Godišnje izvješće o provedbi utvrđene politike, planova i propisa u svezi s nadzorom i zaštitom prava i interesa Republike Hrvatske na moru za 2014. godinu, klasa: 342-01/15-01/2, urbroj: 512-01-15-35 od 23. 04. 2015., <https://vlada.gov.hr/UserDocsImages//Sjednice/2015/226%20sjednica%20Vlade//226%20-%2012.pdf>
21. Grabovac I., *Enciklopedija pojmova pomorskog prava*, Književni krug, Split, 1991.
22. Horvatić Ž., *Rječnik kaznenog prava*, Masmedia, Zagreb, 2002.
23. <https://www.hrvatski-vojnici.hr/en/godina-2015-menu/item/794-posada-andrije-mohorovicica-uvjebana-za-odlazak-u-operaciju-triton.html>
24. <https://www.morh.hr/hr/vijesti-najave-i-priopcenja/vijesti/10785-primopredajadu%C5%BEnosti-zapovjednika-obalne-stra%C5%BEE-os-rh.html>
25. Ibler V., Pravo Republike Hrvatske da proglasi svoj isključivi gospodarski pojas, *Rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti*, knjiga 473, Zagreb, 1996.
26. Jukić T., *Nadzor i zaštita prava i interesa Republike Hrvatske na Jadranskom moru*, magistarski rad, Split, 2007.

27. Juras D., *Progon stranog broda s osvrtnom na zakonodavstvo i praksu u Republici Hrvatskoj*, magistarski rad, Split, 1998.
28. Kardum Z., *Zaštita interesa Republike Hrvatske na Jadranu*, *Hrvatski vojnik*, broj 100, Zagreb, 2003.
29. Kazneni zakon, NN 125/11, 144/12, 56/15, 61/15.
30. Kezić V., Komplementarno motrenje mrežama "more" i "obala", *Hrvatski vojnik* – Internet izdanje, broj 1, 2004.
31. Komadina P., Nekić D., Ostović Lj., Doprinos obalne straže u optimiziranju sustava za nadzor morskog ribarstva u zaštićenome ekološko-ribolovnom pojasu, *Naše more*, god. 59, br. 5 - 6, Dubrovnik, 2012.
32. Komadina P., *Obalna straža Republike Hrvatske – odgovor na nove izazove*, HAZU – okrugli stol, Zagreb, 2003.
33. Lisabonska pravila (1987.)
34. Lušić Z., Pušić D., Galić S., Pomorski promet i nezgode na hrvatskom dijelu Jadrana, https://bib.irb.hr/datoteka/518085.IMSC_2011_POMORSKI_PROMET_I_NEZGODE_NA_HRVATSKOM_DIJELU_JADRANU_2011.pdf
35. Konvencija o biološkoj raznolikosti, NN - MU 6/96.
36. Konvencija o međunarodnim pravilima o izbjegavanju sudara na moru (COLREG, 1972.)
37. Konvencija o suzbijanju protupravnih čina usmjerenih protiv sigurnosti pomorske plovidbe, NN - MU 12/03.
38. Konvencija o traganju i spašavanju (MERSAR, 1978.)
39. Konvencija o zaštiti podvodne kulturne baštine, NN - MU 10/04.
40. Konvencija Ujedinjenih naroda o pravu mora, NN - MU 11/95.
41. Konvencija Ujedinjenih naroda protiv transnacionalnog organiziranog kriminaliteta, s pratećim Protokolima, NN - MU 14/02, 13/03, 11/04, 13/11.
42. Međunarodna konvencija o baždarenju brodova (1969.)
43. Međunarodna konvencija o teretnim linijama (LL, 1966., Protokol 1988.)
44. Međunarodna konvencija o traganju i spašavanju iz 1979.
45. Međunarodna konvencija o zaštiti ljudskih života na moru (SOLAS, 1974.)
46. Međunarodna konvencija za izjednačavanje nekih pravila o građanskoj odgovornosti za sudar (Bruxelles, 1952.)
47. Međunarodna konvencije za izjednačavanje nekih pravila o kazenoj nadležnosti za sudar i druge plovidbene nezgode (Bruxelles, 1952.)
48. Međunarodna konvencija za izjednačavanje nekih pravila o sudaru brodova (Bruxelles, 1910.)
49. Međunarodna konvencija o međunarodnim pravilima o izbjegavanju sudara na moru (1972.)

50. Mihanović L., Vidučić V., Divković V., Kvantifikacija glavnih varijabli modela obalne straže Republike Hrvatske za 2009. godinu, *Suvremeni promet*, god. 30, br. 5, 2010.
51. Milošević Pujo B., Petrinović R., *Pomorsko pravo za jahte i brodice*, Split, 2008.
52. Ministarstvo obrane Republike Hrvatske, Služba za informiranje, dopis klasa: 032-07/16-01/17, urbroj: 512M-16-4 od 11.04.2016.
53. Ministarstvo obrane, Služba za informiranje, dopis klasa: 032-07/16-01/28, urbroj: 512M-16 od 9.06.2016.
54. Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Hrvatske, Ravnateljstvo policije, dopis broj: 511-01-43-152-37/16 od 1.4.2016.
55. Nacionalna strategija za prevenciju i suzbijanje terorizma, NN 139/08.
56. Nacionalni plan traganja i spašavanja ljudskih života na moru, NN 164/98.
57. Nimac K., Ustrojstvo i organizacija obalnih straža u svijetu s posebnim osvrtom na obalnu stražu Sjedinjenih Američkih Država, *Zbornik radova Veleučilišta u Šibeniku*, broj 1 - 2, Šibenik, 2014.
58. Odluka o proširenju jurisdikcije Republike Hrvatske na Jadranskom moru, NN 157/03, 77/04, 138/06, 31/08.
59. Odluka Vlade Republike Hrvatske, klasa: 022-03/04-02/33, urbroj: 5030109-04-1 od 27.08.2004.
60. Pavišić B., *Komentar Zakona o kaznenom postupku*, Šmrika, 2015.
61. Pavković Ž., Obalna straža: čimbenik sigurnosti plovni putova na moru, *Suvremeni promet*, god. 31, br. 3 - 4, 2011.
62. Petrinović R., Mandić N., Pravni položaj lučke kapetanije u pomorskopravnom pravu Republike Hrvatske, *Zbornik Pravnog fakulteta u Splitu*, br. 1, Split, 2006.
63. Plan intervencija kod iznenadnog onečišćenja mora, NN 92/08.
64. Pomorski zakonik, NN 181/04, 76/07, 146/08, 61/11, 56/13, 26/15.
65. Pravilnik o međusobnoj suradnji nadležnih ministarstava i suradnji s međunarodnim institucijama, NN 153/09.
66. Pravilnik o načinu stjecanja statusa ovlaštene osobe Obalne straže, NN 133/08.
67. Pravilnik o načinu suradnje i razmjene informacija Obalne straže i drugih tijela nadležnih za sigurnost plovidbe te ovlastima i postupku nadzora nad provedbom propisa o sigurnosti plovidbe, NN 72/16.
68. Pravilnik o načinu suradnje ovlaštenih osoba Obalne straže i Državne uprave za zaštitu i spašavanje te načinu razmjene informacija potrebnih za njihovo učinkovito i usklađeno djelovanje, NN br. 40/09.
69. Pravilnik o načinu suradnje ovlaštenih osoba Obalne straže i tijela nadležnih za traganje i spašavanje na moru te način razmjene informacija potrebnih za njihovo učinkovito i usklađeno djelovanje, NN 107/09.
70. Pravilnik o obavljanju inspekcijskog nadzora sigurnosti plovidbe, NN 39/11, 112/14, 33/15, 86/15, 29/16.

71. Pravilnik o primjeni mjera i sredstava prisile, zaustavljanju i pregledu sumnjivog plovila, uzapćenju plovila, privremenom zadržavanju osoba, službenim evidencijama i drugim radnjama potrebnim za pokretanje postupka protiv prekršitelja propisa, NN 153/09.
72. Pravilnik o standardnim operativnim postupcima jedinstvenog operativno-komunikacijskog centra – Centra 112, <http://www.duzs.hr/page.aspx?PageID=608>.
73. Pravilnik o suradnji Obalne straže s tijelima nadležnim za morsko ribarstvo, NN 31/11.
74. Pravilnik o suradnji Obalne straže s tijelima nadležnim za nadzor istraživanja i eksploatacije mineralnih sirovina, nafte i prirodnog plina, NN 40/09.
75. Pravilnik o suradnji Obalne straže s tijelima nadležnim za nadzor iznenadnog onečišćenja na moru, NN 153/09.
76. Pravilnik o suradnji Obalne straže s tijelima nadležnim za nadzor znanstvenih istraživanja na moru, NN 69/09.
77. Pravilnik o suradnji Obalne straže s tijelima nadležnim za zaštitu kulturnih dobara na moru, morskom dnu i podmorju, NN 56/09.
78. Pravilnik o suradnji Obalne straže s tijelima nadležnim za zaštitu okoliša, NN 105/09.
79. Pravilnik o zastavi obalne straže, službenom znaku, službenoj iskaznici i službenim odorama pripadnika Obalne straže, NN 56/09.
80. Pravilnik o zaštiti morskog okoliša u zaštićenom ekološko-ribolovnom pojasu, NN 47/08.
81. Prekršajni zakon, NN 110/07, 39/13, 157/13, 110/15.
82. Primorac D., *Kaznena djela protiv sigurnosti pomorskog prometa*, doktorska disertacija, Split, 2007.
83. Rudolf D., *Enciklopedijski rječnik međunarodnog prava mora*, Split, 1989.
84. Rudolf D., *Međunarodno pravo mora*, Zagreb, 1985.
85. Seršić M., *Međunarodno-pravna zaštita morskog okoliša*, Zagreb, 2003.
86. Seršić M., The Exclusive Economic Zone in the Adriatic, *Periodicum bilogorum*, vol. 102., suppl. 1, Zagreb, 2000.
87. Stošić M., Obalna straža Republike Hrvatske, *Kapetanov glasnik*, br. 26, Udruga pomorskih kapetana, Split, 2013.
88. Šošić T. M., Konvencija UNESCO-a o zaštiti podvodne kulturne baštine i jurisdikcija država u Jadranskom moru, *Poredbeno pomorsko pravo*, god. 49, br. 164, Zagreb, 2010.
89. Uredba o organizaciji i načinu rada Središnje koordinacije, stručnog tijela i područnih jedinica koordinacije tijela nadležnih za nadzor i zaštitu prava i interesa Republike Hrvatske na moru, NN 77/08.
90. Uredba o standardima koje moraju zadovoljavati plovila Obalne straže i plovila koja sudjeluju u provedbi planova područnih jedinica koordinacije, NN 77/08.

91. Urlić A., *Obalna straža Republike Hrvatske, Hrvatski vojnik*, broj 256, Zagreb, 2009.
92. Ustav Republike Hrvatske, NN br. 56/90, 135/97, 113/00, 28/01, 76/10, 5/14.
93. Vokić-Žužul M., *Republika Hrvatska i isključivi gospodarski pojas*, Zagreb, 2003.
94. Zakon o hidrografskoj djelatnosti, NN br. 68/98, 110/98, 163/03, 71/14.
95. Zakon o Hrvatskom registru brodova, NN br. 81/96, 76/13.
96. Zakon o lučkim kapetanijama, NN 124/97.
97. Zakon o morskom ribarstvu, NN 81/13, 14/14, 152/14.
98. Zakon o obalnoj straži Republike Hrvatske, NN 109/07.
99. Zakon o Plovputu, NN 73/97.
100. Zakon o policijskim poslovima i ovlastima, NN 76/09, 92/14.
101. Zakon o sigurnosnoj zaštiti pomorskih brodova i luka, NN 48/04, 51/04, 124/09, 59/12.
102. Zakon o službi u Oružanim snagama, NN 73/13, 75/15.
103. Zakon o sustavu civilne zaštite, NN 82/15.
104. Zakon o zaštiti i spašavanju, NN 174/04, 79/07, 38/09, 127/10.

Summary:

COAST GUARD OF THE REPUBLIC OF CROATIA - Legal Sources, Opinions of Scientists, Practice -

In this paper, the authors have presented a detailed analysis of legal regulations (and secondary legislation) defining the complex and demanding role of the Croatian Coast Guard in the protection and preservation of Croatian national interests at sea and those related to the sea, expert opinions and the views of scientists, as well as statistical data related to the tasks realized. The authors have pointed out the particular importance and role of the Coast Guard in the world today, and have highlighted the ever-growing need for permanent investment into the Coast Guard personnel and equipment.

Keywords: Coast Guard; Croatian Navy; Republic of Croatia; sea and seabed area of the Republic of Croatia.